

Urbánní dimenze, metropolitní rovina a integrované nástroje po roce 2020

Společné prohlášení primátorů největších měst ČR

Lisabonská smlouva rozšířila definici hospodářské a sociální soudržnosti o územní aspekt. Ten Česká republika (ČR) považuje za klíčový a rozpracovala jej prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) do podoby tzv. územní/urbánní dimenze.

Urbánní rozvoj hraje podstatnou roli v rozvoji regionů či větších funkčních celků. Podpora území se zde soustředí nejen na město jako takové, ale i na jeho zázemí – tzv. funkční městské regiony (metropolitní oblasti, aglomerace).

V souvislosti s programovým obdobím 2014-2020 došlo v ČR ke zvýšené podpoře tzv. růstových pólů. Tento fakt byl do značné míry způsobem zavedením nového územního integrovaného nástroje ITI (případně na stejném principu, ale v menším rozsahu fungujícího ryze českého nástroje IPRÚ) využívaného pro účely urbánního rozvoje.

ITI a IPRÚ nelze chápat pouze jako nástroje na čerpání evropských prostředků, ale jako nástroje pro realizace strategií rozvoje nebo řešení témat definovaných jednotlivými metropolitními oblastmi a aglomeracemi, přičemž rozvoj těchto témat zajistí rozvoj funkčního území jako celku. Strategické plánování na území funkčních městských regionů je rovněž jedním ze způsobů, jak se vyrovnat s velmi vysokým počtem obcí v ČR a jak navázat partnerství měst a okolních obcí.

Zavedení integrovaných urbánních nástrojů do evropské regionální politiky již nyní ukazuje pozitivní změnu v rozvoji největších měst a jejich zázemí, přestože jsme teprve v polovině programového období. Podařilo se nastartovat a dále akcelarovat vertikální i horizontální spolupráci partnerů na všech úrovních.

Společně s ostatními městy a obcemi píšeme novou kapitolu z hlediska chápání pojmu strategické urbánní plánování v České republice. Zachování a posílení urbánní dimenze v budoucí podobě politiky soudržnosti po roce 2020 je tedy stěžejní a zcela přirozené.

Uplatňování integrovaných urbánních nástrojů přineslo mj. tyto výhody:

- Aplikace principu subsidiarity se zapojením sociálních, hospodářských a územních aktérů se znalostí místních rozvojových potřeb a způsobů, jakými lze docílit naplnění těchto potřeb.
- Zastoupení různých zájmových skupin při formování koncepcí rozvoje daných území, přičemž rozvojová strategie je široce akceptována z pohledu všech relevantních aktérů.
- Vytváření sítí mezi jednotlivými aktéry místního rozvoje, které mohou být z pohledu rozvoje příslušného území prospěšné i v budoucnu (rozvoj sociálního kapitálu) – místní aktéři se učí vzájemně spolupracovat a komunikovat.
- Multifundové financování, které umožňuje finančně podporovat široké portfolio opatření a aktivit, díky čemuž dochází ke generování synergických efektů mezi nimi a komplexnímu rozvoji daných území, to vše na základě realizace pro dané území významných, strategických projektů.
- Soustavné posilování kompetencí a administrativní kapacity jednotlivých úrovní veřejné správy v oblasti strategického a integrovaného řízení včetně zřizování k tomu nutných vertikálních a horizontálních platforem.
- Spolupráce v rámci zásadních rozvojových témat na úrovni funkčního regionu přináší efektivní koordinaci rozvojových projektů, provázání jejich dopadů a odstranění duplicit v území.

Na základě uvedeného níže podepsaní političtí představitelé největších měst ČR společně prohlašují, že:

- **prosazují** po roce 2020 zachování, metodické sladování a další rozšiřování využití urbánních integrovaných nástrojů s dopadem na funkční celky v území při využití poznatků získaných při implementaci integrovaných přístupů v současném programovém období;
- **prosazují**, aby se urbánní integrované nástroje nadále využívaly na základě integrovaných široce akceptovaných víceodvětvových strategií zaměřených na funkční území (celé metropolitní oblasti, aglomerace) s jasně definovanými prioritami;
- **podporují** zachování multifondového financování integrovaných urbánních nástrojů z EFRR, ESF a FS, zavedení jednotných pravidel pro všechny ESI fondy a zjednodušení kontrolních postupů s důrazem na měření a prokazování dopadů a výsledků investovaných prostředků, včetně měkkých dopadů, které tvoří hlavní přidanou hodnotu integrovaných řešení;
- **podporují** multizdrojové financování pro strategické, silně integrované projekty naplňující urbánní dimenzi – kromě zdrojů kohezní politiky i národní dotační zdroje, ale i vlastní zdroje (ať už veřejné nebo soukromé);
- **prosazují** v souvislosti s potřebou většího využití znalostí regionálních a lokálních aktérů zajištění v předstihu většího souladu zacílení operačních programů s rozvojovými potřebami funkčních území;
- **vnímají** MMR jako hlavního koordinátora nastavení urbánní dimenze v ČR po roce 2020 a jsou připraveni být v této věci s MMR v úzké součinnosti;
- **повěřují** k zastupování na politických jednáních k urbánní dimenzi a integrovaným urbánním nástrojům Petra Vokřála (zástupce měst ITI), Petra Kulhánka (zástupce měst IPRÚ), Štěpánku Fraňkovou (Výbor regionů);
- **podporují** vznik (5členné) vyjednávací platformy pro urbánní integrované nástroje složené z úředníků vybraných měst, která bude v úzké součinnosti s MMR, městy a dalšími aktéry v území;
- **podporují** do budoucna ve spolupráci s příslušnými ministerstvy ukotvení metropolitní roviny do relevantních legislativních a koncepčních dokumentů na národní úrovni a naplňování Zásad urbánní politiky schválených v r. 2016.

Mgr. Adriana Krnáčová, MBA
primátorka hlavního města Prahy

Ing. Petr Vokřál
primátor statutárního města Brno

Ing. Tomáš Macura, MBA
primátor statutárního města Ostrava

Martin Zrzavecký
primátor statutárního města Plzeň

doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D.
primátor statutárního města Olomouc

Ing. Martin Charvát
primátor statutárního města Pardubice

Ing. Věra Nechybová
primátorka statutárního města Ústí nad Labem

V Brně dne 1. prosince 2017